

„Saj res! Živio grof Felicijan Blagaj!“

„Povabiti hočemo nekaj gostov.“

„Bene. Živeli gosti!“

„Nekaterim sem pisal že sam. Druge povabi pa ti v mojem imenu, ljubi Ahac!“

„Z največjim veseljem.“

Prišel je paže Otokar in javil, da je obed že pripravljen.

„Po kosilu, dragi Ahac, se pomeniva dalje.“

Paže je odprl vrata.

Ko sta bila vitez in paže sama, je zaprl Ahac duri in zgrabil dečka za lase, da mu ni mogel uiti.

„Otokar, ako mi še kdaj vode naliješ v malvazijo, ti primažem tako, da boš razločno videl več nego devetsto devetindevetdeset kometov! Ali nimaš nobene vesti, da se drzneš tako grdo kvariti žlahtno vino, ti spak? Kaznujem te gotovo, ako se ne poboljšaš! Vrhutega te pa še zatožim tvojemu stricu, baronu Erazmu Gradnikarju. Apage sine gloria — izgubi se brez slave!“

Engelbert Gangl:

Sonata o življenju.

1.

Miruj od hrepenenja mi, srce!
Kdo sanja naj, ko sije velik čas?
Kot sokol švigne drzno nad polje,
ledena misel, spni se nad moj jaz!

Kar giblje v duši tihih se želja —
pospite! Kaj nam hoče zdihovalje!
Dekletu pristoji potok solzá,
možem pero, beseda, vojevanje!

Od vzhoda do zahoda luč proseva,
mogočno klic grmí ukazujoč:
Kar, bratje, druží vas, boli, preveva,
izlij se v voljo, da rodi se moč!

2.

Izlij se v voljo, da rodi se moč,
 ti skrita bol, samozatajevanje!
 Vstajenja pesem trumoma pojoč,
 pot si v svobodo krčijo tlačanje.

Na vas je zidan kras razkošnih mest,
 vi ginite v trpljenja veličastvu;
 tam, kjer žari mogočnosti prelest,
 od mišic vaših čar je dan bogastvu.

Do vas se niža senca smrtne halje . . .
 Vam li v sirotnosti je to pomoč?
 Od bratov glas prihaja tam iz dalje:
 Jak bodi, svoj ukaz izvršujoč!

3.

Jak bodi, svoj ukaz izvršujoč,
 ponosno ti veleč: Živeti hočem!
 Zamé ni le skrbi moreča noč,
 naj okrepe se prsi v boju vročem!

Hip radosti, slasti in poželjenja,
 ko prekipi, vzdrhti ljubezni strast —
 to je začetek tvojega življenja,
 pa naj zato bo delež tvoj propast?

Svet in življenje — glej, vse tvoja last,
 saj tudi tebi človek je ime!
 Zavestno stoj in brani v svojo čast,
 a nikdar trd, če prosijo solzé!

4.

A nikdar trd, če prosijo solzé
 otrok nezgode, žalosti in sile,
 ne stoj ob strani, daj v pomoč roké —
 trinogov ne, prej kamen bi genile!

Izkušen v bedi, veš, kako boli
 žal nezaslužena, nedolžnih kazni.
 do kdaj krivica trda naj živi?
 Doklér razklepa pest sram in bojazen!

Ha, vidiš lica, od skrbi zorana,
 kako se k tlom privija od nezdod
 devojka — lilija, v pohlep prodana? . . .
 Izžet, usužnjen je trpečih rod!

5.

Izžet, usužnjen je trpečih rod!
 Glej, bolnih grudi materinih hrana —
 otroku slast, a mu iz njih je dana
 kal smrti — dota na življenja pot!

Kruh, trdo služen, blagoslavja groza,
 da ne zaloti te ob delu smrti;
 živali dom je pevajoča loza,
 v dušeče si ozračje ti zaprt!

Zbudi se srd, vre v prsih kot vulkan —
 z orožem množice so že obdane . . .
 Le jeknil je, že k tlom je poteptan —
 nihče ne dvigne ga, če sam ne vstane!

6.

Nihče ne dvigne ga, če sam ne vstane,
 uporu z vero vase da oblast!
 Izvoljenci gnetó se v blesk dvorane,
 napoj jih vnema — narodu na čast!

Tam zdolaj v vlagi tesnega stanú
 glasi se dece jok: umira mati!
 Več kot življenja jim ne more dati —
 skrb jo je strla — treba je mirú . . .

Odmeva sem žvenket penečih čaš . . .
 Mož, v misli zatopljen, svoj gleda rod:
 „Življenja boj, tu vsega me imaš!“
 Junak si, sin trpljenja, in gospod!

7.

Junak si, sin trpljenja, in gospod,
 ko stiska peza te moči usodne;
 a ti na romarsko ne stopaš pot,
 da milosti bi prosil blagorodne.

Glej v gori hrast, ki strela ga ošvigne,
 spomladi veje spet zazelené.
 Za hip omahneš, pa te zopet dvigne
 moč delavne in žuljave roké.

Kdo jačji od krvi je, ki iz rane
 stoplodno seme vrže v črna tla?
 Kdo silnejšega kot si ti pozna,
 ako ti lastna moč nasilje zmane?

8

Ako ti lastna moč nasilje zmane,
 kdo moč nepremagljivo ti je dal?
 To plen je bitke, v tebi bojevane:
 umrl je suženj, da je človek vstal!

Ne tisto lice, ki se smeje, joče,
 ki je igralčevih premen izraz,
 to je v dejanju, kar mi volja hoče,
 v besedi, v čuvstvih isti — to sem jaz!

Vrši, hrumi življenja divji ples . . .
 Kdo zmagal že brez vojne je krvave?
 Vse pade! To ostane, kar je res!
 Kam v žalost, bratje? . . . Kvišku moške glave!

9.

Kam v žalost, bratje? . . . Kvišku moške glave!
 Naj moč se v žilah zopet razigra!
 Počiva delo naj, in pod zastave
 mož do moža resnobno se ravna . . .

Vi čarovniki, ki iz globočine
 zaklade čarate na beli dan,
 iz vaših rok v snov mrtvo žitje šine,
 ves svet naslonjen je na vašo dlan!

Zakaj bi služil samo tožbam sluh?
 Naj tudi spev veselja zakipi!
 O, pridi dan, da se razmahne duh,
 in ako moraš, vzrasti iz krvi!

10.

In ako moraš, vzrasti iz krvi
 kal, ki samozavest v nas zaplodi:
 Življenje eno v smrt je izročeno,
 življenje novo iz krvi rojeno!

Ko dan ugasne in se grob odkrije,
 pač damo v plen trohljivosti telo,
 kar grelo je duha, to v nas se zlije,
 sto isker vžge in src razvname sto.

Ustvarjeni nikomur za igranje,
 imamo, kar si dali smo sami;
 poštenju čast in delu spoštovanje —
 cen ti najvišja, vzkipi iz pesti!

11.

Cen ti najvišja, vzkipi iz pesti:
 Tako sem človek kakor ti, ki sodiš!
 Če po življenja gladki cesti hodiš,
 ne glej prezirno nanj, ki krvavi!

Tam v srcu giblje se kot grenka bol —
vsi naši so utrjeni od dela,
in zemlja, ko sramote bo dovolj,
od našega pohoda bo bobnela . . .

Nič več, nič manj: pravica naj živi!
In kdor umre za blagor očetnjave,
med rožami na grobu luč gori —
alegorija nam bodoče slave!

12.

Alegorija nam bodoče slave:
Iz neme skale brizgne vodomet,
preseka, razpodi višav temnjave,
do solnca dvigne ga ponosni vzlet.

Vsi eno smo, iz enega smo vsi,
dom širni svet, nikoder ni tujine!
A rodna gruda, naj tvoj sin beži?
Ostani vzor dobrote materine!

Ko solnce se razpali ponosito,
vse spone se ledene raztajé.
Življenje svojo pot gre zmagovito . . .
Miruj od hrepenenja mi, srce!

13.

Miruj od hrepenenja mi, srce,
izlij se v voljo, da rodi se moč:
jak bodi, svoj ukaz izvršujoč,
a nikdar trd, če prosijo solzé!

Izžet, usuznjen je človeški rod,
nihče ne dvigne ga, če sam ne vstane;
junak si, sin trpljenja, in gospod,
ako ti lastna moč nasilje zmane!

Kam v žalost, bratje? . . . Kvišku moške glave!
In ako moraš, vzrasti iz krvi,
cen ti najvišja, vzkipi iz pesti,
alegorija nam bodoče slave!